

Metodický materiál ke stanovení úplaty za vzdělávání v mateřských školách, školních družinách a školních klubech veřejných zřizovatelů

(aktualizace březen 2025)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy reaguje tímto metodickým materiálem na novelizaci § 123 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

S účinností od 1.1.2024 stanovuje výši úplaty zřizovatel, konkrétně za:

- **předškolní vzdělávání v mateřské škole zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí a**
- **zájmové vzdělávání ve školních družinách a školních klubech zřizovaných státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí.**

Návazně došlo novelou č. 423/2023 Sb. ke změně vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále společně jen „vyhláška“). Novela vyhlášek je účinná, stejně jako novela školského zákona, od 1.1.2024 (s výjimkou některých ustanovení; viz dále).

Měsíční výši úplaty stanovuje zřizovatel školy nebo školského zařízení (dále jen „zřizovatel“) a výpočet je vázán na výši minimální měsíční mzdy.

Došlo ke **sjednocení pravidel** při stanovení výše úplaty za předškolní vzdělávání a zájmové vzdělávání ve školních družinách a školních klubech a rovněž se s účinností od 1.9.2024 **rozšířil okruh osob, které je možné osvobodit od úplaty** v mateřských školách, školních družinách a školních klubech, o rodiny pobírající přídavek na dítě.

Dále došlo k úpravě ustanovení, které se týká způsobu výpočtu snížené úplaty za vzdělávání při přerušení nebo omezení provozu mateřské školy (podrobněji dále).

Středisek volného času se žádné výše uvedené změny netýká, tzn. výši úplaty nadále stanovuje ředitel a neplatí možnost osvobození od úplaty u rodin pobírajících přídavek na dítě.

Jak stanoví zřizovatel výši úplaty?

Měsíční výše úplaty je stanovena usnesením rady obce/kraje (v obcích, kde není rada zřízena, stanoví výši starosta na základě § 99 odst. 2 zákona o obcích).

U mateřských škol může být měsíční výše úplaty stanovena maximálně ve výši 8 % základní sazby minimální měsíční mzdy.

U zájmového vzdělávání ve školních družinách a školních klubech může být měsíční výše úplaty stanovena maximálně ve výši 4 % základní sazby minimální měsíční mzdy.

Maximální měsíční výše úplaty se odvíjí od výše minimální měsíční mzdy, která je platná v době stanovení měsíční výše úplaty. Novelou zákoníku práce účinnou od 1.1.2025 se minimální mzda stanovuje podle valorizačního mechanismu a vyhláší ji Ministerstvo práce a sociálních věcí sdělením ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv do 30.9. (viz zákon č. 230/2024 Sb. účinný ve vztahu k minimální mzdě od 1.8.2024).

Od 1.1.2025 je stanovena výše minimální měsíční mzdy na 20 800 Kč a **maximální možná měsíční výše úplaty** bude pro školní rok 2025/2026 činit:

- **1 664 Kč v mateřských školách,**
- **832 Kč ve školních družinách a školních klubech.**

Pro následující školní roky zřizovatel stanoví maximální měsíční výši úplaty obdobně, vždy podle výše minimální měsíční mzdy stanovené na základě valorizačního mechanismu.

Navržené maximum je nastaveno dostatečně vysoko, aby zřizovatel mohl rozhodnout o měsíční výši úplaty v konkrétní škole nebo školském zařízení s ohledem na všechny okolnosti, tzn. zejména provozní náklady konkrétního subjektu, počet osob osvobozených od úplaty, možnosti rozpočtu zřizovatele. Měsíční výše úplaty je kompromisem mezi ekonomickým a sociálním hlediskem.

Měsíční výše úplaty může být v jednotlivých subjektech rozdílná nebo se zřizovatel může rozhodnout, že např. ve všech mateřských školách, které zřizuje, bude měsíční výše úplaty **stejná**. Pro všechny děti v tomtéž druhu provozu mateřské školy je stanovena úplata ve stejné měsíční výši. Pokud jsou mateřské školy v dané obci sloučeny pod jedním ředitelstvím, musí být měsíční výše úplaty na všech pracovištích ve stejné výši.

Pro dítě, které se v souladu s § 34 odst. 10 školského zákona nezapočítává do počtu dětí v mateřské škole pro účely posouzení souladu s nejvyšším povoleným počtem dětí zapsaným v rejstříku škol a školských zařízení činí měsíční výše úplaty 2/3 z měsíční výše úplaty stanovené zřizovatelem v příslušném provozu. Ředitel mateřské školy může tuto úplatu snížit.

Úplata bude nadále zasílána na účet školy jako tomu bylo doposud.

Kdy stanovit výši úplaty na nadcházející školní rok?

Zřizovatel stanoví měsíční výši úplaty v předškolním vzdělávání a vzdělávání ve školní družině a školním klubu na další školní rok nejpozději **do 30.6. předcházejícího školního roku. Ředitel školy a školského zařízení** (dále jen „ředitel“) **následně vhodným způsobem informuje zákonné zástupce** (zpravidla se jedná o webové stránky školy, informační panel v budově školy apod.).

Pro školní rok 2025/2026 stanoví zřizovatel výši úplaty nejpozději do 30.6.2025.

Pokud zřizovatel nestanoví v daném termínu měsíční výši úplaty, zůstává její výše na období dalšího školního roku stejná jako v předcházejícím školním roce.

Jaká je výše úplaty při přerušení nebo omezení provozu?

MATEŘSKÉ ŠKOLY

Pokud dojde v kalendářním měsíci k omezení nebo přerušení provozu na dobu kratší nebo rovnu 5 vyučovacím dnům, úplata se nesnižuje. Jestliže je však omezení nebo přerušení provozu po dobu delší než 5 vyučovacích dnů, sníží se měsíční výše úplaty poměrně k omezení nebo přerušení provozu mateřské školy.

Úplata se pak vypočte následovně:

(Měsíční výše úplaty / počet pracovních dnů v konkrétním měsíci) x počet dnů provozu v konkrétním měsíci celkem

O snížené měsíční výši úplaty je ředitel mateřské školy povinen vhodným způsobem informovat zákonné zástupce, a to **nejpozději 2 měsíce před přerušením nebo omezením provozu mateřské školy nebo neprodleně poté, co rozhodne nebo se dozví o délce přerušení nebo omezení provozu** mateřské školy.

O snížené měsíční výši úplaty nebude rozhodovat zřizovatel, neboť snížení nastane automaticky (podle rozsahu) a ředitel pouze o takto snížené měsíční výši úplaty informuje zákonné zástupce.

ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍ KLUBY

- **u školní družiny** i nadále platí, že se úplata poměrně snižuje, pokud je v kalendářním měsíci omezen nebo přerušen provoz po dobu delší než 5 dnů;
- **u školního klubu** rovněž nadále platí, že se úplata poměrně snižuje k omezení nebo přerušení vzdělávání účastníka, pokud je v kalendářním měsíci omezen nebo přerušen provoz po dobu delší než 5 dnů; úplata se nesnižuje, pokud je umožněno nahradit vzdělávání jiným způsobem nebo v jiném termínu ve stejném školním roce.

Ředitel informuje vždy vhodným způsobem zákonné zástupce o výši snížené úplaty (zpravidla se jedná o webové stránky školy, informační panel v budově školy apod.).

O snížené měsíční výši úplaty nebude rozhodovat zřizovatel, neboť snížení nastane automaticky (podle rozsahu) a ředitel pouze o takto snížené měsíční výši úplaty informuje zákonné zástupce.

Kdy je možno osvobodit od úplaty nebo snížit úplatu?

MATEŘSKÉ ŠKOLY

S účinností od 1.9.2024 došlo k rozšíření možného osvobození o rodiny pobírající přídavek na dítě. O osvobození je možné žádat, pokud zákonný zástupce prokáže řediteli školy, že pobírá přídavek na dítě. Tuto skutečnost prokáže zákonný zástupce „Oznámením o přiznání dávky státní sociální podpory – přídavek na dítě“.

ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍ KLUBY

S účinností k 1.9.2024 došlo k rozšíření možného osvobození od úplaty nebo snížení úplaty za školní družinu nebo školní klub o rodiny pobírající přídavek na dítě. O osvobození je možné žádat, pokud zákonný zástupce prokáže řediteli školského zařízení, že pobírá přídavek na dítě. Tuto skutečnost prokáže zákonný zástupce „Oznámením o přiznání dávky státní sociální podpory – přídavek na dítě“. Ředitel může účastníkovi družiny nebo klubu snížit výši úplaty nebo ho od úplaty osvobodit (osvobození od úplaty nebo její snížení není nárokové).

Upozorňujeme, že důvod pro případné snížení nebo osvobození od úplaty se netýká středisek volného času.

Dokládání nároku na osvobození od úplaty – přídavek na dítě

Žadatel obdrží oznámení o přiznání dávky a následně pak každé tři měsíce dokládá úřadu práce výši příjmů. Pokud příjmy odpovídají nároku na dávku, dávka pokračuje, úřad žádné další potvrzení nevydává. Z tohoto důvodu doporučujeme rozhodnout o odpuštění úplaty na celý školní rok s upozorněním, že zákonný zástupce je povinen škole bezodkladně oznámit, pokud přestane přídavek pobírat, a zároveň do výroku rozhodnutí výslovně uvést, že nárok na osvobození od úplaty trvá po dobu, po kterou dítěti náleží přídavek na dítě. Školský zákon ani prováděcí právní předpisy však tuto situaci neřeší. Záleží tak na řediteli, zda se rozhodne úplatu odpustit na celý školní rok nebo jen na tři měsíce a bude následně opakovaně každé tři měsíce řešit, zda nárok na osvobození od úplaty trvá či nikoli.

Zákonný zástupce dítěte/žáka může podat žádost o osvobození od úplaty v průběhu celého školního roku, poté co mu bude tato sociální dávka přiznána.

Pokud zákonný zástupce již předem úplatu uhradil (při sjednání úhrady za období delší než 1 měsíc), bude mu úplata za příslušný měsíc na základě žádosti vrácena.